

[Socialministeren.]

skal være henvist til at leve af offentlig understøttelse.

Såfremt de unge imidlertid står uden midler til deres underhold og retter henvendelse til socialkontoret, må der i hvert enkelt tilfælde ud fra en konkret bedømmelse tages stilling til, om betingelserne for at få hjælp efter loven er opfyldt. De retningslinjer, der er givet i skrivelsen af 8. juli 1971 fra socialforvaltningen i Ålborg, hvorefter det meddeles samtlige unge, at de, såfremt de ikke i løbet af 8 dage har skaffet sig et arbejde, må klare sig selv, er for kategorisk. Loven kræver en individuel undersøgelse, idet ydelse af hjælp som lige nævnt forudsætter en konkret bedømmelse i hvert enkelt tilfælde.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til økonomi- og budgetministeren af Tove Lindbo Larsen m. fl.

(Forespørgslen (nr. III) findes i tidenden sp. 1829).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Kofoed* til ministeren for Grønland:

„Hvilke nye oplysninger har kunnet begrunde, at ministeren — i modsætning til regeringens tidligere tilkendegivne stilling — nu i lighed med den amerikanske regering går ind for total fredning af laksen i Nordatlanten?“

Skriftlig begrundelse.

Det har hidtil været Danmarks officielle holdning, at videnskabelige undersøgelser, navnlig havbiologiske, har vist, at den relativt beskedne danske laksefangst i internationalt farvand i Nordatlanten var uden større betydning for den samlede laksebestand. Når der er sket et kraftigt fald i f. eks. laksebestanden i britiske og nordamerikanske floder, måtte dette derfor tilskrives

andre årsager, navnlig forurening fra spildevand. Ifølge pressen har ministeren imidlertid nu samme opfattelse som den amerikanske regering og amerikanske pressionsgrupper og ønsker totalfredning af laksen i internationalt farvand i Nordatlanten og ved den grønlandske kyst.

Kofoed: Når jeg har stillet spørgsmålet, er det ikke, fordi jeg venter, ministeren kan komme med nye oplysninger, der begrundet de udtalelser, som ifølge dagspressen er fremsat af Grønlandsministeren. Der foreligger efter min opfattelse ingen saglige beviser på, at fiskeriet efter laks, som de bornholmske både har foretaget, kan have nedsat eller vil nedsætte laksebestanden. F. eks. viser fangstmængderne fra 1969 og frem til 1971, at det ikke er store kvanta, det drejer sig om, idet de ligger på ca. 2.000 t, hvoraf man til Grønland fanger ca. 1.000-1.100 t. Det ser ud til, at de grønlandske fiskere har fået den samme andel. Dette kan måske også skyldes en vis inspiration fra de bornholmske fiskere.

Endvidere kan det heller ikke bevises, at laksebestanden går ned ved Grønland. Tværtimod er der tegn på, i hvert fald i 1971, at der har været større laksemængder end tidligere. Men Grønlandsministeren bør vide, at laksen i hvert fald ikke yngler i åbent hav, den yngler i floder og elve, og at den altid søger tilbage til sit fødested for at yngle. Derfor mener jeg ikke, at ministeren skal hoppe på den limpind i den amerikanske argumentation, men bruge almindelig logisk sans og se, at hvis en flod eller elv bliver forurenede, således at yngelen dør ud, så kommer der ikke laks op ad den flod. Der er nemlig ingen laks, der kan finde de floder, hvor der ingen yngel er.

Det andet principielle spørgsmål er: hvordan beskytter man bestanden bedst? Tror man, at man beskytter den bedst ved at forbyde fiskeri i åbent hav, eller tror man, det er bedre at ligge på lur i elvene og tage laksen, før den går op for at gyde?

Endelig vil jeg i al beskedenhed sige, at ganske vist er de bornholmske laksefiskere effektive, men at det fiskeri skulle have så stor betydning, at de 11 både, der fiskede i 1971, kan udrydde laksebestanden på et område, der dækker mere end 800 sømil, lyder usandsynligt.

Ministeren for Grønland (Knut Hertling): Til at begynde med vil jeg gerne benytte lejligheden til at tilbagevise den påstand, som fra forskellig side er blevet fremsat om, at min holdning i laksesagen skulle kunne medføre risiko for anvendelsen af den amerikanske Pelly-lov, således at den danske eksport til USA skulle komme ud for restriktioner.

En sådan påstand er tåbelig; det er jo at stille tingene på hovedet. Denne lov er vendt mod den fiskeripolitik, som den forrige regering førte. Hvis VKR-regeringen havde taget det standpunkt, som jeg på den grønlandske befolknings vegne repræsenterer, havde Pelly-loven aldrig nogensinde set dagens lys. Det er således ikke mit standpunkt, men den tidligere regerings politik vedrørende laksefiskeriet i Nordatlanten, som kan bringe den dansk-grønlandske eksport af fiskevarer til USA i fare.

Idet jeg i øvrigt henviser til statsministerens svar til hr. Poul Schlüter af 5. januar 1972 angående den nuværende regerings holdning til den fremtidige politik inden for dette fiskeri, skal jeg i anledning af hr. Kofoeds spørgsmål anføre, at det i og for sig ikke er nye oplysninger, der begrunder min indstilling til fredning af laksen på det åbne hav; jeg har blot forsøgt at drage en konklusion af vore hidtidige erfaringer. Jeg mener ikke, at der i den tidligere regerings standpunkt er taget fornødent hensyn til, at det er sandsynliggjort, at en fortsættelse af drivgarnsfiskeriet på det åbne hav indebærer en fare for bestanden af lomvier og andre grønlandske ynglefugle, der er livsnødvendige for den grønlandske befolkning.

Jeg synes heller ikke, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til, at laksefiskeriet, allerede inden de fåtallige bornholmske og andre danske fiskere begyndte at drage til Grønland, indgik som en meget betydningsfuld økonomisk faktor i det grønlandske fiskerierhverv. Det var først, da de grønlandske fiskere i midten af 1960'erne havde påvist laksefiskeriets muligheder, at fiskerne

fra Færøerne og Danmark begyndte at interessere sig for dette.

Jeg finder derfor, at der bør tages et vidtgående hensyn til det grønlandske fiskerierhverv, og kan i denne forbindelse nævne, at den grønlandske andel af det samlede laksefiskeri både absolut og relativt er gået ned i forhold til det grønlandske fiskeri i de første år efter laksens fremkomst. Dette gælder i særlig grad fangsten i standgarn, som er gået væsentligt tilbage i takt med, at drivgarnsfiskeriet er udvidet.

Under mit ophold i Grønland for et par dage siden fik jeg således fortalt af de grønlandske fiskere, at deres fangstandel inden for fiskeriterritoriet i 1971 har været ganske minimal, og at nedgangen begyndte allerede i 1969, da det intensive danske fiskeri startede, så det er ikke så underligt, at de grønlandske fiskere sætter denne nedgang i fangsten, som for dem er en økonomisk katastrofe, i forbindelse med de danske fiskeres meget effektive fiskeri.

Derfor kan det næppe undre nogen, at jeg er af den opfattelse, at det ville være en rimelig ordning, hvis det grønlandske fiskeri får international anerkendelse til at udnytte lakseforekomsterne inden for det grønlandske fiskeriterritorium og man så til gengæld accepterer ønsket om at frede laksen på højsøen. Herved sikrer man tillige på rimelig måde, at en række søfugle, der har trækvej i områder, hvor drivgarnsfiskeriet i dag er udbredt, beskyttes mod udryddelse.

Jeg har ligefrem det indtryk, at man i visse kredse betragter mig som lidt af en forbryder, fordi jeg har erklæret mig enig i det engelsk-canadisk-amerikanske synspunkt i denne sag. Jeg benægter ikke, at jeg er enig i det synspunkt, at hjemmefiskerne må have sikkerhed for en vis andel af totalfangsten, for at beskyttelsesforanstaltninger og en aktiv indsats for laksebestanden kan opretholdes. Jeg ser sådan på det, at uden denne indsats fra lakseproducerende lande vil også den grønlandske laksefangst udsættes for at ophøre eller gå væsentligt ned.

[Ministeren for Grønland.]

For fuldstændighedens skyld vil jeg til slut gerne anføre, at den amerikanske Pellylov, som jeg før omtalte, og som bemyndiger den amerikanske præsident til at indføre importforbud mod fiskeprodukter, er en meget større trussel mod eksporten af grønlandske fiskeprodukter end mod den danske. En meget væsentlig del af den grønlandske eksport af fiskeprodukter sker netop til USA og kan ikke, som danske fiskeprodukter uden tvivl kan, finde andre afsætningsmuligheder.

Kofoed: Jeg skal vel takke ministeren for svaret. Jeg kan sige, at det er ikke tilfredsstillende. Det eneste, jeg kan være enig med ministeren i, er, at vi skal passe på, hvor laksen gyder, og passe på at få sat lakseyngel ud, når vi fanger laks. Men jeg synes, det alvorlige i denne situation er, at vi ikke har set, at denne regering har skiftet standpunkt med hensyn til fiskeri af laks ved Grønland, og jeg finder det meget uheldigt, at fiskeriministeren, som også er en ansvarlig minister, har ét standpunkt, og Grønlandsministeren har det modsatte, som efter min mening kun kan opfattes, som om han støtter en anden nation imod vort eget lands interesser.

Jeg kan ikke godtage ministerens påstand, at grunden til, at laksefiskeriet indenskærs er gået ned, er de bornholmske fiskeres effektivitet. Det kunne være, man skulle undersøge den sag nærmere og se, hvad der egentlig er årsagen.

Må jeg lige, når ministeren bringer spørgsmålet om lomvierne ind, sige, at det er nogen løse påstande, ministeren kommer med, for sagen er jo den, at lomvierne kommer svømmende ned langs kysten i november måned; hvis man f. eks. forbød alt fiskeri med garn i november måned, ville man ikke risikere at fange lomvier. Dernæst vil jeg sige, at de garnsorter, de grønlandske fiskere bruger, er dem, hvormed der fanges flest lomvier i forhold til de såkaldte effektive redskaber, som de bornholmske fiskere anvender. Man skal ikke tage de såkaldte fuglebiologers udtalelser for helt rigtige i denne sag. Jeg tror, der skal en nærmere undersøgelse til. Men jeg finder det meget uheldigt, at en minister støtter et andet lands synspunkt, der svækker vore fiskeriinteresser.

Jeg vil bare til sidst påpege, at dette har væsentlig økonomisk betydning for det bornholmske samfund. Jeg tror, det havde været nemmere, hvis man havde gjort brug af de bornholmske erfaringer og den hjælp, som vi kunne yde, på Grønland i stedet for at slå os i hovedet — sådan opfatter jeg ministeren.

Ministeren for Grønland (Knud Hertling):

Jeg synes, det er en lidt bagvendt måde at kommentere på, den, hr. Kofoed præsterer. Når det drejer sig om laksen, tror man på de meget små videnskabelige undersøgelser, der foreligger vedrørende laksen, men de videnskabelige undersøgelser, som angår fuglene, tror man ikke på. Det er nok udmærket, at der bliver lejlighed til at undersøge disse ting meget nærmere.

Med hensyn til den nuværende regerings holdning har jeg henvist til det svar, statsministeren har givet på et spørgsmål, som hr. Poul Schlüter har stillet; det fremgår af dette svar, at man i den kommende tid vil tage hensyn bl. a. også til de grønlandske ønsker. Det er det, man ikke gjorde i den forrige regerings tid.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Arne Christiansen* til fiskeriministeren:

„Har den skærpede amerikanske kritik af Danmarks laksefiskeri i Nordatlanten givet anledning til overvejelser af nye initiativer for at imødegå denne kritik?“

Skriftlig begrundelse.

Importører af danske varer i USA mærker med voksende hyppighed negative reaktioner hos amerikanske kunder, der henviser til den såkaldte „laksekrig“. Den skærpede opmærksomhed om dette problem har også givet sig udslag i et forslag til bemyndigelseslov til den amerikanske regering, hvorefter forbud mod fiskeimport fra Danmark kan gennemføres. Dette forslag har allerede uhindret passeret det ene af kongressens to huse og må forudses endeligt vedtaget i sin foreliggende skikkelse.

Endelig kan tilføjes, at det internationale billedmagasin LIFE netop har bragt en omfattende farveserie om laksefiskeriet, i vid udstrækning forment som et angreb mod Danmark.

Arne Christiansen: Siden jeg anmeldte dette spørgsmål til fiskeriministeren, er der jo, som det også er fremgået her i dag, sket en del i denne sag, også med hensyn til de initiativer, som jeg efterlyser.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på min skriftlige motivering, men blot nævne som understregning af, at problemet ingeniende er blevet mindre aktuelt for den danske eksport til USA, at jeg ligger inde med nye oplysninger om betydelige gener for danske eksportører på helt andre områder end dem, der berøres af den nu vedtagne amerikanske fiskerilov. Det er derfor en sag, der rækker betydeligt ud over det, der går under overskriften „laksekrigen“.

Fiskeriministeren (Chr. Thomsen): Den senere tids skærpede amerikanske kritik af Danmarks laksefiskeri ved Vestgrønland, efter at der i nogen tid har været relativ ro om dette spørgsmål, er formentlig fremkommet i forbindelse med behandlingen i den amerikanske kongres' to huse af det såkaldte Pelly-lovforslag og i forbindelse dermed afholdte høringer, hvorunder kritik af laksefiskeriet ved Grønland er kommet til orde.

Så vidt det kan ses af de breve, der modtages i fiskeriministeriet fra amerikanere om dette fiskeri, er brevskriverne for langt den overvejende parts vedkommende i nær tilknytning til amerikanske lystfiskerkredse, og brevene indeholder ikke argumenter, der ikke tidligere har været anvendt. En del af brevskriverne synes i øvrigt at være gængsere fra tidligere lejligheder.

Når hr. Arne Christiansen spørger, om den fremkomne kritik kan give anledning til overvejelse af nye initiativer til imødegåelse af kritikken, vil jeg gerne først sige, at såvel fiskeriministeriet som den danske ambassade i Washington besvarer alle henvendelser, og at ambassaden ligger inde med en del materiale, der er beregnet til udsendelse til enkeltpersoner, organisationer og presse; de uddeles, når der skønnes at være anledning dertil. Noget nyt materiale er ikke for tiden under udarbejdelse, og jeg vil også nære tvivl om, hvorvidt det tjener noget formål over for de kredse i Amerika, der har taget et ensidigt standpunkt i dette spørgsmål.

Derimod er et omfattende internationalt mærkningsforsøg af laks ved Grønland un-

der forberedelse med dansk deltagelse for om muligt derigennem at få klarlagt nogle af de usikre forhold, som eksisterer med hensyn til laksens vandring m. v.

Jeg håber endvidere, at vi til foråret kan påbegynde udsætning af sættefisk af laks på basis af de beløb, der er indgået og vil indgå i det såkaldte laksefond i medfør af den i forsommeren 1971 vedtagne lov om ændringer af saltvandsfiskeriloven. De beløb, der indgår i fondet, kommer dels fra afgifter fra danske laksefiskere, dels fra statsbevilling.

Vedtægelsen af det nævnte amerikanske lovforslag og den fare for den danske eksport til USA, som dette eventuelt kan betyde, må naturligvis give anledning til overvejelser, og det er derfor tanken at tage kontakt med amerikanske myndigheder med henblik på en nærmere drøftelse af den foreliggende situation.

Jeg gør i øvrigt opmærksom på, at den regulering af laksefiskeriet ved Grønland, der blev vedtaget i 1970 af kommissionen vedrørende fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav, blev forlænget for 1972-73 ved kommissionens møde i 1971.

Arne Christiansen: Jeg takker ministeren for svaret, men jeg kunne godt have tænkt mig, at man også overvejede at tage kontakt med videnskabelige kredse i Amerika og eventuelt få rapporter frem om forureningen af de amerikanske floder, som formentlig er den egentlige årsag til hele problemet. Ministeren nævnte udsætning af lakseyngel. Jeg vil gerne stille det tillægs-spørgsmål, om ministeren er sindet at indføre fisketegn her i landet — det er jo et udtalt ønske fra mange sportsfiskere — og så udnytte dette provenu til at udsætte lakseyngel i betydelig større omfang, end det er muligt på basis af de midler, der nu er til rådighed. Hvis man gør det, har man også et godt argument over for kritikken i USA.

Fiskeriministeren (Chr. Thomsen): Må jeg først sige, at jeg tror ikke, der her i landet er flere laks til rådighed til udsætning, end beløbet i laksefonden kan strække til. Jeg vil i øvrigt forudse, at hvis man løbende skal have en sådan lakseudsætning, må man have nogle langtidskontrakter for at sikre, at der er dambrugere i Danmark, der har den tilstrækkelige yngel til udsætning.

[Fiskeriministeren.]

Til spørgsmålet om fisketegn vil jeg gerne sige, at jeg meget gerne vil drøfte det med fiskerierorganisationerne, både erhvervsfiskere og sportsfiskere, inden jeg tager nogen klar stilling til det. Efter tidligere drøftelser om fisketegn har jeg på fornemmelsen, at der ligger en hel del problemer i forbindelse hermed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Horn* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren foranledige, at de interesserede parter i den regionale rutebiltransport: DSB, Landsforeningen af danske Bilruter, kommunernes og amtskommunernes landsorganisationer, optager en forhandling om mulighederne for en fortsat og forbedret transportdækning?“

Skriftlig begrundelse.

Der er ved rutenedlæggelser eller begrænsning af frekvenser i flere regionale områder opstået et udækket transportbehov for personer uden egen bil eller mulighed for at benytte privatbil.

Horn: Spørgsmålet vedrører den glemte gruppe inden for transportområdet. I de regionale områder, som det drejer sig om, angår det ca. 25-30 pct. af befolkningen; altså er problemet større, end man ville tro.

Årsagen kender vi alle sammen; den er bl. a. at finde i de nedlagte privatbaner og sidebanestrækninger. Men den væsentlige årsag er den, at vi endnu ikke har nået to-bilstatus, således som et enkelt andet land i verden har. Det skaber de særlige vanskeligheder. Formentlig vil vi være i denne situation resten af dette århundrede, og der er grund til at antage, at fra århundredskiftet vil alle over 18 år være bilkørende. Det vil altså sige, at vi i adskillige år skal leve med den situation, vi er i.

Ministerens er sikkert bekendt med, også fra sin valgkreds, at kommunalreformen forværrede den situation, vi her befinder os i. Over 100 rutebilruter har måttet nedlægges i de seneste år, og ca. 100 står for at skulle nedlægges i de nærmeste år på grund af den økonomiske situation, de befinder sig i; det gælder statsbanernes såvel som de

private. Når vi tilstræber lighed i befolkningen, er her et område at dække ind; jeg går ud fra, at ministeren erindrer sig økonomi- og budgetministerens bemærkning her i tinget for nogle dage siden om, at man tilstræber lighed i befolkningen, så der skulle jo være mulighed for at komme frem.

Løsningen tror jeg alene ligger i, som det står i spørgsmålet, at ministeren foranlediger, at parterne, der har med dette at gøre, mødes ved samme bord og drøfter tingene, altså at Landsforeningen af danske Bilruter og statsbanerne på den ene side og Kommunernes Landsforening og amtskommunernes landsorganisation på den anden side sammen med ministeren finder ud af, hvordan vi egentlig kan løse disse problemer og dække den glemte gruppe, som her er kommet i klemme.

Ministerens for offentlige arbejder (*Kampmann*): Det problem, der er rejst i spørgsmålet, forekommer mig at være meget betydningsfuldt, og jeg er indstillet på at søge det løst bedst muligt.

I foråret og sommeren 1971 drøftede repræsentanter for ministeriet for offentlige arbejders departement, DSB samt de interesserede vognmandserhverv, herunder Landsforeningen af danske Bilruter, ønskeligheden af og mulighederne for en revision af omnibus- og fragtmandsloven. Drøftelserne fandt sted, dels fordi Landsforeningen Danske Vognmænd og Turistvognmændenes Landsorganisation ønskede ændringer i loven med henblik på Danmarks eventuelle indtræden i fællesmarkedet, dels på baggrund af de stigende vanskeligheder for de lokale omnibusruter på grund af den private motorisering og konkurrencen fra den særlige befordring, der ud over hele landet, ikke mindst ved kommuners foranstaltninger, arrangeres for at imødekomme skolebørnes og arbejdstagernes ønsker om befordring direkte til skole eller arbejdsplads.

Forhandlingerne førte ikke frem til noget endeligt grundlag for en ny lovgivning, men jeg har truffet beslutning om, at spørgsmålet om en revision af lovgivningen på dette område skal underkastes en hurtig behandling i trafikkommissionen, hvori såvel statsbanerne som Landsforeningen af danske Bilruter og de kommunale og amtskommunale landsorganisationer er repræsenteret.

[Ministeren for offentlige arbejder.]

Der vil således her blive anledning for de interesserede parter til generelt at drøfte, hvorledes den fornødne dækning af trafikbehovet bedst sikres, og vi har samtidig sikret det forum, som spørgeren efterlyser.

Om der jævnsides hermed skal ske opfordring til de lokale trafikudvalg om at tage initiativ til en egnsvis undersøgelse af, om trafikbetjeningen er tilstrækkelig god, vil jeg meget gerne overveje. Jeg har set omtalt, at der allerede i visse områder er iværksat sådanne undersøgelser, men når nu lovgivningen på dette felt står over for ændringer i en nærmere fremtid, vil det sikkert være hensigtsmæssigt at afvente resultatet af trafikkommissionens overvejelser herom, inden der foranlediges iværksat sådanne lokale undersøgelser i alle landets egne.

Som sagt er det tanken, at trafikkommissionen skal arbejde meget hurtigt med forberedelserne til en ny lovgivning og komme med en indstilling i løbet af foråret. Jeg vil følge situationen og, hvis særlige problemer skulle opstå lokalt, søge forhandlinger optaget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Preben Steen Nielsen* til boligministeren:

„Hvilke oplysninger kan ministeren give med hensyn til det almennyttige byggeris udnyttelse af den statsstøttede kvota på 13.000 lejligheder i året 1971-72?“

Skriftlig begrundelse.

Folketinget har fire lovforslag til behandling, der bl. a. tager sigte på at afhjælpe de øjeblikkelige udlejningsvanskeligheder i det almennyttige byggeri. Denne lovgivning får imidlertid kun begrænsede virkninger i det nuværende finansår, hvorfor det må være rimeligt at overveje, hvad der øjeblikkeligt kan gøres, såfremt dette års kvota ikke udnyttes fuldt ud.

Preben Steen Nielsen: Som det er fremgået af dagspressen gennem de sidste måneder, er situationen på boligmarkedet ret så kaotisk for øjeblikket. Det berører jo ikke dette tings medlemmer så meget, idet, som det fremgår af medlemsfortegnelsen, disse for

længst har bragt sig i sikkerhed i gode og billige lejligheder og huse, men for mange andre dele af befolkningen er boligproblemet et alvorligt led i hverdagen.

Der er grund til at være tilfreds med de fire boligpolitiske lovforslag, vi hidtil har haft til behandling i denne samling, og der er grund til at være tilfreds med det femte lovforslag om boligsikringen, der er på trappe.

Men hvis vi ser på byggeriet i indeværende år, er forholdet det, at hvor det almennyttige byggeri i årene fra 1966 og frem til 1970 har kunnet udnytte sin kvota på 13.000 lejligheder fuldt ud, så fremgår det af materiale, der er tilgået bl. a. folketingets boligudvalg, at der i indeværende år indtil nu kun er givet tilsagn om 6.400 lejligheder. Det vil med andre ord sige, at man for den almennyttige sektor ikke vil have mulighed for at udnytte den kvota, der fra samfundets side er stillet til rådighed i indeværende år.

Mit spørgsmål til ministeren er derfor, om man på en eller anden måde ved en senere lejlighed kan kompensere for denne manglende udnyttelse.

Boligministeren (Helge Nielsen): Ved tilrettelæggelsen af bevillingsvirksomheden for finansåret 1971-72 forelå der i boligministeriet oplysning om projekter i et sådant omfang, at man regnede med at kunne udfylde bevillingsrammen på 13.000 lejligheder, således at ca. halvdelen kunne bevilges i hovedstadsområdet og resten i det øvrige land. Forholdet er i dag, at der i indeværende finansår er bevilget støtte til godt 6.400 lejligheder fordelt med ca. 2.600 lejligheder i hovedstadsområdet og ca. 3.800 i det øvrige land.

Tilrettelæggelsen af bevillingsprogrammerne finder sted bl. a. på grundlag af forhandlinger med de respektive kommuner, og de resterende ca. 6.600 lejligheder er optaget på bevillingsprogrammet i henhold til aftaler med kommuner og bygherrer om indsendelse af totalprojekter og priser med henblik på bevilling af statsstøtte inden for finansåret.

Der har imidlertid gjort sig en vis tilbageholdenhed gældende såvel fra bygherrerens som fra kommunernes side med hensyn til indsendelse af de endelige projekter og pri-

[Boligministeren.]

ser. Der er for mig ingen tvivl om, at dette skal ses i sammenhæng med de konstaterede vanskeligheder med hensyn til udlejning af navnlig større lejligheder, og at man har forholdt sig afventende, indtil der er skabt større klarhed med hensyn til omfanget og virkningerne af den forøgelse af støtten til nybyggeriet, som regeringen har foreslået.

Hertil kommer, at nogle bygherrer for at imødegå eventuelle udlejningsvanskeligheder har iværksat en omprojektering, hvorved større lejlighedstyper erstattes med mindre, og det vil naturligvis også betyde en forsinkelse af projekternes indsendelse.

På denne baggrund kan det ikke undre, at jeg må anse det for overordentlig tvivlsomt, om det vil være muligt at udnytte den fastsatte kvota på de 13.000 lejligheder inden finansårets udløb. På grundlag af de oplysninger, der foreligger i boligministeriet om de enkelte projekters stade, tror jeg ikke, at det bliver muligt at bevilge støtte til mere end omkring ca. 10.000 lejligheder i dette finansår.

Gennemførelse af lovforslagene om øget støtte til nybyggeriet vil forhåbentlig medvirke til at fjerne betænkelighederne hos bygherrer og kommuner med hensyn til indsendelse af endelige projekter, men muligheden for en bedre udnyttelse af kvotaen for indeværende finansår vil i høj grad afhænge af, hvor hurtigt lovforslagene bliver gennemført her i folketinget.

Preben Steen Nielsen: Jeg skal takke for ministerens svar og må konkludere derhen, at det altså ikke kan lade sig gøre at udnytte kvotaen i indeværende år, og at grunden til denne manglende udnyttelse må falde tilbage på forgængerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ritt Bjerregaard* til justitsministeren:

„Påtænker ministeren en lovændring, så det vil være muligt for det offentlige at få statistiske oplysninger fra forsikrings-selskaberne om færdselsuheld til brug ved trafiksikkerhedsforskningen, f. eks. oplysninger om, hvilke bilmodeller og fejl der spiller en rolle ved trafikulykker?“

Skriftlig begrundelse.

I det sidste og et foregående nummer af bladet Tænk (nr. 8 og 10) omtales chefen for bilinspektionen Frede Jensens bemærkninger om, at forsikringsselskaber ikke vil levere materiale til belysning af, hvilke bilmodeller og fejl der spiller en rolle ved trafikulykker.

Det er almindelig kendt og bekræftes af det største forsikringsselskab, MLU, at forsikringsselskaberne ligger inde med materiale, som kunne gøre trafikikkerheden større. Disse oplysninger har i hvert fald ikke hidtil været tilgængelige for de myndigheder, der beskæftiger sig med trafikikkerhedsforskning, og det er baggrunden for, at jeg rejser spørgsmålet om et lovinitiativ, så at det materiale, man rent faktisk ligger inde med, kunne systematiseres, så det kunne bruges i forskningsøjemed.

Som det også nævnes i Tænk, er det staten, der har påbudt bilejerne at lade sig forsikre, og derfor må staten vel også næsten have pligt til at sørge for, at alle relevante oplysninger kommer ud til bilejerne igen.

Ritt Bjerregaard: Det er almindelig kendt, at antallet af biler stiger, og også at det giver samfundet som helhed en lang række problemer, som vi på den ene eller anden måde skal have løst.

Et af disse problemer er det store antal ulykker, som hvert år finder sted. I 1970 var det 19.787, hvorved ca. 1.200 mennesker blev dræbt, og de foreløbige oversigter over 1971 tyder desværre på, at antallet i år vil blive stigende.

Vi ved, at disse ulykker betyder store familiemæssige tragedier, og vi ved, at de med rette må føles som fuldstændig meningsløse af dem, de går ud over. Vi ved også, at de koster staten enorme summer til sygehuse. Det må derfor være vores opgave at gøre alt, hvad vi kan for at nedbringe antallet af ulykker, også selv om det måtte betyde, at bestemte bilmodeller blev hængt ud som værende mere farlige end andre. Vi må nødvendigvis tage mere hensyn til samfundet som helhed end til de enkelte producenter.

Forsikringsselskaberne får, da de jo behandler alle ulykker, der har forsikringsmæssig betydning, en lang række oplysninger, som det af hensyn til trafikikkerheden

[Ritt Bjerregaard.]

ville være væsentligt at få behandlet statistisk og bearbejdet, så trafikikkerhedsforskerne kunne bruge dem. Jeg har indtryk af, at forsikringselskaberne er ved at blive mere positivt stemt over for spørgsmålet om at stille deres materiale til rådighed, og det håber jeg justitsministeren kan bekræfte her i dag.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Indledningsvis vil jeg gerne oplyse, at de bemærkninger, der ligger til grund for bladet Tænks første artikel om emnet, er af ældre dato, nemlig 3-4 år gamle. En repræsentant for Assurandør-Societetet er netop indtrådt i Rådet for Trafikkerhedsforskning, og den pågældende har over for justitsministeriet givet udtryk for, at forsikringselskaberne er villige til at videregive alle de statistiske oplysninger, som de måtte sidde inde med, og som vil være af værdi for trafikikkerhedsforskningen, ligesom selskaberne vil være villige til inden for rimelige økonomiske rammer at bearbejde deres statistiske materiale, således som forskerne måtte ønske det. Rådet for Trafikkerhedsforskning har oplyst, at forsikringselskaberne har været imødekommende i de tilfælde, hvor rådet har rettet henvendelse til dem.

Der er således efter min opfattelse intet behov for et lovgivningsinitiativ for tiden som det af spørgeren omtalte, idet jeg nu føler mig overbevist om, at der vil kunne opnås et fuldt tilfredsstillende samarbejde mellem trafikikkerhedsforskerne og forsikringselskaberne uden et sådant lovgivningsinitiativ.

Jeg skal tilføje, at jeg er enig med spørgeren i at beklage det stigende antal færdselsulykker, og jeg kan give tilsagn om positiv medvirken til en begrænsning heraf.

Ritt Bjerregaard: Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Det vigtigste for mig er selvfølgelig ikke, om der bliver taget et loviniciativ eller ej, men at man får materialet stillet til rådighed, og jeg synes, ministeren har redegjort for her i dag, at det får man, og at man også allerede i nogen udstrækning hidtil har fået det, og det er jeg glad for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Samuelson* til undervisningsministeren:

„Agter ministeren at gribe generelt ind for at skaffe ro på sociologisk institut ved Københavns universitet?“

Skriftlig begrundelse.

I de sidste dage er de stadig mere kaotiske forhold på sociologisk institut blevet omtalt i dagspressen.

Det fremgår heraf, at mange mennesker både i institutrådet, konsistorium, ministerium og ombudsmandsembede bruger uendelig megen tid på at afklare de stadig mere indviklede forhold med gensidige beskyldninger af en art, der må anses af så alvorlig karakter, at det er umuligt at etablere en rimelig undervisning og et fornuftigt samarbejde.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Jeg kan helt bekræfte, at forholdene på sociologisk institut og ved det sociologiske fagråd på Københavns universitet igennem længere tid i høj grad har beskæftiget såvel universitetets ledelse som ministeriet og bl. a. har givet sig udslag i seks endnu løbende ombudsmandssager. Det ville føre alt for vidt, hvis jeg på den tilmålte tid skulle redegøre nærmere for hver enkelt af disse hver for sig ret komplicerede sager. Det synes imidlertid utvivlsomt, at de stærke modsætningsforhold, der præger instituttet og det sociologiske fagråd, og som de nævnte sager alle er udslag af, bunder i divergerende opfattelser af den sociologiske videnskabs opgaver og metoder samt i den tjenestemandssag, som er rejst imod amanuensis Erik Høgh, og som er en udløber af den såkaldte urimelighedsrapport, der er udarbejdet af en kreds af studerende.

Så længe tjenestemandssagen ikke er afsluttet, har ministeriet hidtil ment at måtte begrænse sin indsats til at påse, at gældende regler bliver overholdt, og i øvrigt indtil da overlade til universitetets egne myndigheder at søge skabt forsvarlige og tålelige arbejdsforhold for samtlige lærere og studerende.

Ministeriet er bekendt med, at universitetets rektor nøje følger udviklingen og i en række tilfælde ud fra almindelige ledelsesprincipper selv har måttet overtage udøvelsen af funktioner, som ellers tilkommer fagrådet. Fagrådet er i øvrigt nu retableret efter gennemførelsen af et suppleringsvalg,

{Undervisningsministeren.}

og undervisning, prøver og eksaminer foregår nu normalt.

Det er for ministeriet oplyst, at konsistoriums forretningsudvalg dels vil prøve at analysere årsagerne til uroen, dels i det hele taget vil drøfte sociologiens stilling inden for Københavns universitet. Spørgsmålet skal behandles af konsistorium på et møde den 19. januar. Tjenestemandssagen befinder sig i sin slutfase, og jeg har henstillet til forhørslederen at søge afslutningen fremmet mest muligt.

Der er efter de for mig foreliggende oplysninger ikke sket nogen tilspidsning eller nogen forværring af situationen ved sociologisk institut i den periode, jeg har været minister, vel snarere tværtimod, og jeg har ikke haft indtryk af, at et generelt indgreb fra ministeriets side — hvad der så måtte ligge heri — ville være befordrende for en yderligere afspænding.

Samuelsen: Jeg skal ikke bedømme, hvem der har ret, og hvem der har uret, men jeg synes, at forholdene på sociologisk institut nærmest er skærpet også under den nuværende minister. Når man i ramme alvor kan overveje, hvorvidt man skal dele instituttet op efter, hvilke personer man kan lide, og hvilke man ikke kan lide, således at en række lærere udelukkende skulle forskes og ikke have nogen mulighed for at undervise, så tror jeg nu alligevel, at forholdene er blevet tilspidsset yderligere.

Jeg mener, det er helt rigtigt at afvente tjenestemandssagens afslutning, og det glæder mig, at den nærmer sig ganske stærkt, men er ministeren sindet, hvis man nu ikke kan komme videre, efter at konsistoriums forretningsudvalg har holdt møde, eventuelt at nedsætte en helt tredje og ganske uvildig kommission til at undersøge forholdene? Jeg mener, det må være en kommission, som selvfølgelig skal have rektors samtykke, men som må bestå af folk, som ikke har med universitetet at gøre. Jeg tror simpelt hen, det er den eneste måde, man kan få afklaret problemerne på. Vi kan simpelt hen ikke være forholdene bekendt.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Jeg kan, som jeg allerede nævnte det i mit første indlæg, ikke være enig med hr.

Samuelsen i, at forholdene er skærpet. Jeg mener, at forudsætningen for, at man med rimelig udsigt til, at det kan lykkes, skal gribe ind i en så helt igennem forkludret sag som den foreliggende, er, at man har et sikkert udgangspunkt, og jeg har forstået den tidligere undervisningsministers gerninger i denne sag således, at han netop har søgt sig et sådant sikkert udgangspunkt. Dette vil foreligge i løbet af kort tid, når landsdommer Fritz Møller som sagt endeligt har afsluttet disciplinærundersøgelsen mod amanuensis Erik Høgh, samt når universitetet svarer på en skrivelse fra ministeriet af 30. april 1970, hvori man beder om forskellige supplerende oplysninger og en indstilling på grundlag heraf. Undervisningsministeriet har rykket gentagne gange og for nylig rykket igen for et svar på denne skrivelse. Indtil resultatet af disciplinærundersøgelsen foreligger, og indtil universitetet har besvaret nævnte skrivelse fra ministeriet, tror jeg ikke, jeg kan gøre andet end at tage en forhandling med rektor om situationen, og det vil jeg gøre meget omgående.

Hvorvidt det mest hensigtsmæssige vil være at nedsætte en uvildig kommission — og jeg er enig med hr. Samuelsen i, at det kan være en af vejene ud af dette problem — må nok i hvert fald bero på konsistoriums forhandlinger den 19. januar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Sogaard* til undervisningsministeren:

„Hvornår agter ministeren at fremsætte lovforslag om udvidelse af undervisningspligten?“

Skriftlig begrundelse.

Ifølge avisreferater har undervisningsministeren ved forskellige lejligheder bebudet, at der vil blive fremsat forslag om ændring af folkeskoleloven, omfattende udvidelse af undervisningspligten, samt andre forslag i direkte eller indirekte tilknytning hertil. I forbindelse hermed har ministeren udtalt, at der kan forventes forslag om, at forældre til børn i 7. klasse efter at have modtaget skolens rådgivning selv træffer beslutningen om deres barns placering i 8.-10.-klasseafdelingen eller realafdelingen.

Da proceduren i forbindelse med elevers optagelse i realafdelingen nu er ved at blive

[Sogaard.]

indledt, er det allerede af den grund af betydning for hjem og skole at blive gjort nærmere bekendt med ministerens planer i så henseende; men også af hensyn til skolerens rent praktiske planlægning af det kommende skoleår må det forekomme hensigtsmæssigt, at folketingets arbejde med det bebudede lovforslag kan indledes snarest muligt.

Sogaard: I forbindelse med gennemførelse af lovforslaget om udvidet undervisningspligt har undervisningsministeren bebudet at ville ændre på det system, hvorefter det nu i realiteten er skolerne, som afgør, om et barn eventuelt kommer i realafdelingen. Det skal således efter ministerens opfattelse overlades til forældrene at afgøre barnets eventuelle indtræden i realafdelingen, og jeg er her enig med ministeren; men situationen i øjeblikket er jo den, at der er mange forældre i denne tid, som modtager besked fra skolen om skolens opfattelse af barnets egnethed eller ikke-egnhed med hensyn til indtræden i realafdelingen; og jeg mener, at det på nuværende tidspunkt er på høje tid, at forældrene får besked om den ændring, som ministeren her har bebudet; og som jo kommer til at gælde for de nuværende 7.-klasser. Også af hensyn til skolerne og deres planlægning er det absolut nødvendigt med en afklaring meget hurtigt på dette spørgsmål. Nogle skoler er allerede begyndt at fordele børnene på de respektive områder; og en ændring vil givet medføre et betydelig stærkere pres på realafdelingerne, end man hidtil har haft, og derfor mener jeg, at det nu er på høje tid, at man får en afklaring på dette spørgsmål.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Jeg kan bekræfte, at det er min hensigt at fremsætte lovforslag om undervisningspligtens udvidelse, så snart det er teknisk muligt, efter at det har været gennemdrøftet med de berørte foreninger og organisationer. Det vil blive fremsat den 27. ja-

nuar eller allersenest den 3. februar og forventes at skulle træde i kraft den 1. april. Jeg kan endvidere bekræfte, at det efter lovforslaget vil blive overladt til forældrenes endelige afgørelse, om de elever, der i øjeblikket går i 7. klasse, og hvis undervisningspligt forlænges, skal fortsætte i 8. klasse eller i 1. realklasse i 1972-73.

Det betyder for mig at se, at skolerne i den nuværende situation bør orientere de pågældende forældre såvel om de gældende regler som om den ændring, der kan forventes, såfremt folketinget giver sin tilslutning hertil. Yderligere vil jeg tilråde, at spørgsmålet om afholdelse af de optagelsesprøver, der indgår i den nuværende procedure, udsættes til efter den 1. april, hvis dette i øvrigt kan forsvares under hensyn til den lokale planlægning af det kommende skoleår.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om statens overtagelse af musikkonservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg.

(Lovforslaget (nr. 43) findes i tillæg A. sp. 833, fremsættelsen i tidenden sp. 771).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Marichen Nielsen: Det lovforslag om statens overtagelse af musikkonservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg, som i dag behandles, slutter formentlig en foreløbig udvikling for statens forhold til musikkonservatorierne. Udgangspunktet for denne udvikling var en testamentarisk gave af Peter Vilhelm Moldenhauer, der i sit testamente i 1861 stillede et beløb på 72.000 rigsdaler til rådighed for et musikkonservatorium i København. Stadier på udviklingsvej har været privat arbejde og økonomi og senere offentlig støtte, bl. a. gennem behandlinger og bevillinger her i tinget.